

Ενότητα Β' - Κεφάλαιο 9

Αδαμάντιος Κοραΐς – Ρήγας Βελεστινλής

ΑΔΑΜΑΝΤΙΟΣ ΚΟΡΑΗΣ

Καταγόταν από πλούσια οικογένεια της Χίου. Γεννήθηκε το 1748 στην Σμύρνη και σπούδασε στην περίφημη *Ευαγγελική Σχολή*. Συνέχισε τις σπουδές του στην Γαλλία, όπου και έζησε. Αντέγραψε και δημοσίευσε πολλά χειρόγραφα αρχαίων Ελλήνων συγγραφέων.

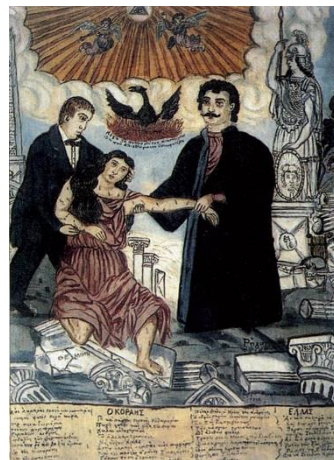
Επηρεάστηκε από την Γαλλική Επανάσταση και από τις ιδέες του Διαφωτισμού.

Ενθουσιαζόταν με την ιδέα μιας ελληνικής επανάστασης, όμως θεωρούσε πως ο ελληνικός λαός δεν ήταν ακόμη αρκετά μορφωμένος, ώστε να μπορέσει να επαναστατήσει και να δημιουργήσει ένα δημοκρατικό κράτος.

«Για να μπορέσουν οι Έλληνες να ελευθερωθούν», έλεγε, «πρέπει πρώτα να μορφωθούν. Η μόρφωση όμως θα έρθει μόνο με την βοήθεια μιας σωστής γλώσσας.»

Έτσι ο Κοραΐς επιχείρησε να καθιερώσει την χρήση μιας ελληνικής γλώσσας, η οποία θα βασιζόταν στα απλοποιημένα αρχαία ελληνικά και, το κυριότερο, θα ήταν «καθαρή»: απαλλαγμένη από ξένες λέξεις, τουρκικές ή σλαβικές. Αυτή η γλώσσα ήταν η *καθαρεύουσα*.

Ο Κοραΐς είναι ένας από τους σημαντικότερους εκπροσώπους του Ελληνικού Διαφωτισμού και συνέβαλε σημαντικά στην ιδεολογική προετοιμασία της Ελληνικής Επανάστασης.

ΡΗΓΑΣ ΒΕΛΕΣΤΙΝΛΗΣ (ΦΕΡΑΙΟΣ)

Γεννήθηκε το 1757. Εργάστηκε στο Βουκουρέστι, ως γραμματέας του ηγεμόνα της Βλαχίας. Από το 1790 και μετά ζούσε στην Αυστρία.

Επηρεάστηκε από τις ιδέες του Διαφωτισμού και έβαλε στόχο του τον αγώνα για την απελευθέρωση των ραγιαδών.

Το όνειρο του Ρήγα ήταν όλοι οι υπόδουλοι βαλκανικοί λαοί (και οι φτωχοί Τούρκοι μαζί) να επαναστατήσουν εναντίον του σουλτάνου για να ζήσουν και ειρηνικά σε μια ισχυρή «ελληνική δημοκρατία» με μορφή βαλκανικής ομοσπονδίας, όπου όλοι οι πολίτες θα είχαν τα ίδια δικαιώματα.

Εξέδωσε πολλά βιβλία, λογοτεχνικά και επιστημονικά. Τα πιο σημαντικά του είναι η *Χάρτα* (ένας χάρτης του μελλοντικού ελεύθερου ελληνικού-βαλκανικού κράτους) και ο *Θούριος* (ένας επαναστατικός ύμνος που έγινε σύμβολο του αγώνα για την ελευθερία).

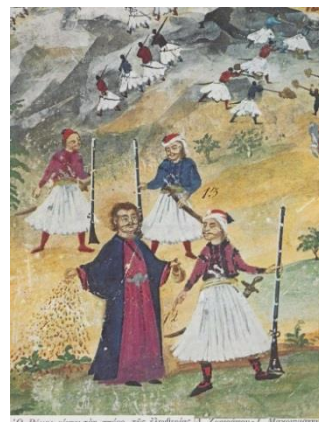
Στον Θούριο, έγραφε μεταξύ των άλλων:

«Βούλγαροι κι Αρβανίτες, Αρμένιοι και Ρωμιοί, αράπηδες και άσπροι με μίαν κοινήν ορμή, για την ελευθερίαν να ζώσωμεν σπαθί».

Και πιο κάτω: *«Να σφάξωμεν τους λύκους, που στον ζυγόν βαστούν, και Χριστιανούς, και Τούρκους, σκληρά τούς τυραννούν. Στεργιάς, και του πελάγου, να λάμψη ο Σταυρός, και στην δικαιοσύνην, να σκύψη ο εχθρός. Ο κόσμος να γλυτώση, απ' αυτήν την πληγή, κ' ελεύθεροι να ζώμεν, αδέρφια εις την Γη.»*

Η Αυστρία ήταν εντελώς αντίθετη με μίαν εξέγερση στην Οθωμανική Αυτοκρατορία.

Έτσι, ένα βράδυ του Δεκεμβρίου του 1797, οι Αυστριακοί αστυνομικοί μετά από προδοσία συνέλαβαν τον Ρήγα με άλλους 7 συντρόφους του, και τους παρέδωσαν στους Τούρκους. Εκείνοι τους φυλάκισαν στο Βελιγράδι, τους βασάνισαν και τους δολοφόνησαν.

Από το σχολικό βιβλίο:

1. Διαβάζουμε από τις Πηγές (βελ. 60)
 - την Πηγή 1 (ένα απόσπασμα από την «Νέα Πολιτική Διοίκηση» του Ρήγα Φεραίου),
 - την Πηγή 2 (ένα απόσπασμα από τον "Θούριο"), και
 - την Πηγή 3 (ένα απόσπασμα από το "Σάλπισμα Πολεμιστήριον" του Αδαμάντιου Κοραή).

Παρατηρούμε την διαφορά στην γλώσσα των δύο κειμένων: την δημοτική της εποχής από τον Ρήγα Φεραίο, την καθαρεύουσα (εχεδόν αρχαία) από τον Αδαμάντιο Κοραή.

2. Διαβάζουμε στην «Ματιά στο παρελθόν» (βελ. 60) μία επιστολή του Κοραή, γεμάτη θαυμασμό για το πλήθος των βιβλίων του Βολταίρου.
3. Βλέπουμε στην εικόνα της βελ. 26 τον Ρήγα να απαγχέλλει τον Θούριο, και ακόμη άλλους δύο συμβολικούς πίνακες (βελ. 58: ο Ρήγας και ο Κοραής βοηθούν την Ελλάδα να σταθεί στα πόδια της, βελ. 61: ο Ρήγας ρίχνει στο έδαφος τον σπόρο της ελευθερίας)

Ερωτήσεις κατανόησης

A. Αδαμάντιος Κοραής

1. Ποια εποχή έζησε; Για ποιους λόγους ήταν διατακτικός απέναντι στην ιδέα μιας επανάστασης των Ελλήνων;
2. Τι ήταν αυτό που, όπως πίστευε, θα βοηθούσε τους Έλληνες να ελευθερωθούν;
3. Ποιες ήταν οι απόψεις του για την ελληνική γλώσσα;

B. Ρήγας Βελεστινλής (Φεραίος)

1. Ποια εποχή έζησε; Ποιο ήταν το όνειρό του;
2. Γιατί τον συνέλαβαν οι Αυστριακοί, αφού δεν στρεφόταν εναντίον τους, αλλά εναντίον της Οθωμανικής αυτοκρατορίας;
3. Τι ήταν η Χάρτα; Τι ήταν ο Θούριος;

